

ВИСНОВОК
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації

Обискалова Івана Сергійовича

(ПІБ здобувача)

на тему: «Рефлексія як чинник ухвалення рішень в юнацькому віці»,

що подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань

05 Соціальні та поведінкові науки

(галузь знань)

за спеціальністю

053 Психологія

(шифр та назва спеціальності)

Актуальність дослідження обумовлена соціальною, економічною та політичною нестабільністю українського суспільства, що неминуче впливає на психічне та психологічне благополуччя особистості. У таких умовах здатність знаходити оптимальні й ефективні рішення набуває особливого значення, оскільки виступає важливим чинником успішного функціонування особистості в актуальних життєвих ситуаціях та визначає основні напрями подальшого розвитку осіб юнацького віку.

Попри значний рівень наукової розробленості проблематики процесу ухвалення рішень і чинників, що його зумовлюють, недостатньо вивченими залишалися питання щодо специфіки та сили впливу рефлексії на процес ухвалення рішень у юнацькому віці. Саме це визначило необхідність теоретичного обґрунтування та проведення відповідного емпіричного дослідження.

У дисертаційному дослідженні вдало поєднано теоретичне обґрунтування та емпіричну перевірку наукових положень, винесених автором на захист. Об'єкт, предмет, мета та завдання дослідження сформульовані чітко й послідовно, а обрані методики відповідають вимогам валідності та надійності. Матеріал викладено логічно, із дотриманням послідовності.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та емпіричне вивчення рефлексії як чинника процесу ухвалення рішень у юнацькому віці, розробка й апробація програми підвищення ефективності ухвалення рішень шляхом розвитку рефлексії в осіб юнацького віку.

В основу дослідження покладено припущення про те, що рефлексія здійснює стійкий вплив на процес ухвалення рішень у юнаків на всіх рівнях організації досліджуваних процесів (рівні окремих показників, структурних компонентів та загальних показників), а підвищення ефективності ухвалення рішень можливе завдяки розвитку рефлексії.

Зазначені І. Обискаловим ключові компоненти дослідження вказують на відповідність його змісту спеціальності 053 «Психологія».

Тема дисертаційного дослідження входить до тематичного плану науково дослідної роботи кафедри психології Запорізького національного університету за напрямом «Психологічні закономірності соціальних процесів та розвитку особистості у сучасному суспільстві» (номер державної реєстрації 0122U200428).

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження не викликає сумнівів. І. Обискаловим вперше здійснено послідовне теоретико-експериментальне дослідження рефлексії як чинника ухвалення рішень в юнацькому віці; визначено показники процесу ухвалення рішень на основі виокремлених елементів його психологічної структури; досліджено зв'язок між процесами рефлексії та ухвалення рішень на різних рівнях їхньої організації; обґрунтовано можливість підвищення ефективності ухвалення рішень через розвиток процесу рефлексії; розроблено, апробовано та доведено дієвість програми підвищення ефективності ухвалення рішень через розвиток рефлексії в осіб юнацького віку; розширено та доповнено наукові уявлення про вплив рефлексії на процес ухвалення рішень в юнацькому віці; уточнено трактування поняття «рефлексія» як процес пізнання суб'єктом власного досвіду з метою його перетворення та «ухвалення рішень» як інтегративний когнітивний процес

вибору найоптимальнішої альтернативи з набору наявних, який здійснюється відповідно до сформульованої мети на основі обраних критеріїв набуло подальшого розвитку знання про роль процесу рефлексії в оптимальному функціонуванні особистості юнацького віку; здійснено подальший розвиток способів підвищення ефективності ухвалення рішень.

Практичне значення результатів теоретичного та експериментального дослідження полягає у розробці засобів психологічного впливу з метою підвищення ефективності ухвалення рішень. Урахування результатів дослідження у груповій психокорекційній, психопрофілактичній і виховній роботі сприяє актуалізації й адекватному розвитку всіх сфер особистості в юнацькому віці, пов'язаних з ухваленням стратегічних життєвих рішень (професійне самовизначення, вибір партнера, вибір ціннісно-смыслових позицій, тощо). Пакет психодіагностичних методик та програма підвищення ефективності ухвалення рішень через розвиток рефлексії в осіб юнацького віку можуть застосовуватися викладачами та практичними психологами як психологічний засіб розвивального характеру. Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані при розробці спецкурсів та викладанні предметів психологічного циклу.

Кількість публікацій дисертанта відповідає вимогам. Основні положення й висновки дисертаційної роботи висвітлено у 17 наукових працях, у тому числі 1 стаття у фаховому виданні, внесеному до міжнародної науково-метричної бази даних SCOPUS, 5 статей у фахових виданнях України, 1 розділ в колективній монографії, 10 – інші наукові публікації, матеріали і тези наукових конференцій.

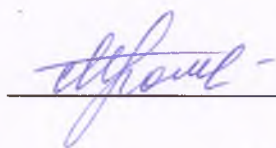
Особистий внесок здобувача в роботах, які виконано в співавторстві з доктором психологічних наук Н. Ф. Шевченко, полягає у постановці проблеми; у розробці програми збільшення ефективності ухвалення рішень; у зборі емпіричного матеріалу; в статистичній обробці даних та в інтерпретації результатів дослідження. Розроблені наукові положення, одержані теоретичні та

емпіричні результати є самостійним внеском автора у розвиток досліджень процесу ухвалення рішень в юнацькому віці.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертаційна робота І. Обискалова «Рефлексія як чинник ухвалення рішень в юнацькому віці» є самостійною, завершеною науково-дослідною роботою за спеціальністю 053 Психологія з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, яка за актуальністю, науковою новизною, практичним значенням, обсягом проведеного дослідження відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року.

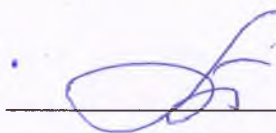
За підсумками засідання кафедри, де було публічно презентовано результати дослідження, ухвалено рішення рекомендувати дисертацію І. Обискалова до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді (протокол № 1.1, від 01.06.2026).

Головуючий на засіданні кафедри:
Професор кафедри психології
доктор психологічних наук, професор

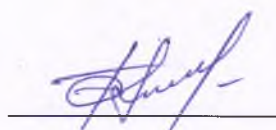
Маріана ТКАЛИЧ

Член експертної групи:
Завідувач кафедри психології,
кандидат психологічних наук, доцент

Наталія ГУБА

Член експертної групи:
Доцент кафедри психології
доктор психологічних наук, доцент

Галина ГОРБАНЬ

«11» червня 2026 р.